

An Analysis of the Turkish Education Policy Adopted between 1970 and 1980: Hababam Sınıfı Sample

Gözde Eken Taşkaya

^a Assist. Prof. Dr, Artvin Çoruh University, Tokat, Artvin, gozdeflsf@artvin.edu.tr

ABSTRACT

Although cinema reflects the culture of the society it is found, it cannot be said that its sole function is to reflect this culture. Cinema also questions the education policy applied in that society, the education system, and its point of view towards education and presents this questioning to its audience on the white screen. This questioning is an important tool, especially in terms of educational philosophy, because educational philosophy seeks answers to the questions and problems of education by using the cognitive tools of philosophy, like questioning and criticism, and criticism of the education policy constitutes an important part of these problems. In this study, Hababam Sınıfı-an educational-based film series, which started to be aired between 1970 and 1980, was analyzed philosophically, and some inferences were made regarding the Turkish education policy adopted at that period of time and based on these films made in the relevant period, teacher models, student characters and characteristics of the education system were revealed. Based on the teacher models/characters in the film, the expectations of the teachers from their students and the perspective of society towards the teaching profession in that period were interpreted. Similarly, based on the student models/characters in the film, the perspectives of students towards the Turkish education system, their expectations from the Turkish education system, and the effects of teachers and the education system of that period on students were analyzed. Finally, based on the teacher and student characters reflected in the films, the characteristics of the Turkish education policy and education system between 1970 and 1980 were explained, and some recommendations were made for future research.

Article Type
Research

Article Background

Received:

30.01.2023

Accepted:

27.03.2023

Keywords

Cinema, Education Policy and Education System, Hababam (Chaos) Class

To cite this article: Eken Taşkaya, G. (2023). An analysis of the Turkish education policy adopted between 1970 and 1980: Hababam Sınıfı sample. *International Journal of Turkish Educational Sciences*, 11 (21), 359-384.

Corresponding Author: Gözde Eken Taşkaya, e-mail: gozdeflsf@artvin.edu.tr

Introduction

Education and Cinema

Cinema is used to convey important messages to its audience by appealing to the visual and auditory senses of individuals. Although cinema is viewed as a means of entertainment and even a leisure-time activity, cinema (i.e., movies) “have the characteristics of easily disseminating social, economic, and political management” (Tezcan, 1994, p. 172) and “as a social/cultural institution, they have taken their place in society” (Güçhan, 1992, p. 63). Movies convey, or at least attempt to convey, their message to the audience through the script, actors, and images.

Educational movies are one example of this. Through these types of movies, messages about problems related to the education system and policy in the country where the movie is shot (Yalasız, 2018) and the expectations of society from that education system along with the contradictions society experiences with the system are conveyed to the audience (Ali, 2012; Altan, 2016; Aronson, et al., 2020; Yıldırım et al., 2016). In particular, education-themed movies can be viewed as cinema that feeds from real life; therefore, movies presented to the audience with the note “adapted from a real-life story” exemplifies this relationship between cinema and education. The reason that education-themed classroom movies are viewed so much and passed down from generation to generation may be that the scenes on the big screen are not considered to be abstract and fiction. Within this context, the series of *Hababam Sınıfı* (The Chaos Class or Hababam Class), a Turkish comedy, is one example.

Education-themed movies have recently begun to take their place in world literature. The related literature, the relationship between teachers and students (Choi, 2009; Dalton & Linder, 2008; Edelman, 1983), problems within the education system (Fisher et al., 2008; Giroux, 2008), relationships between the teachers and schools (Farhi, 1999; Paul, 2001), reflections of the current education policy on students through teachers (García, 2015), and the moral environment at school (Resnick, 2008) are generally analyzed through one or more selected films. This literature also examines how the messages relayed through selected movies are perceived by the audience, makes inferences about the education policies and systems of the states based on the analyses, and explains how education is used by the states (Clapton, 2015; Dark, 2005; Grant, 2002; Konaş, 2016; Laprise & Winrich, 2010). For example, Jose Garcia (2015) has analyzed the neoliberal agenda adopted or attempted to be adopted in schools in the U.S. based on the movies and TV series that he analyzed. By using the messages given on the big screen and the movie scenes, the author explained the impact of this policy on students and teachers. These explanations have suggested how the neoliberal agenda in the U.S. uses the education system to change and design society.

The reforms that were made when the Ottoman Empire collapsed, and the Republic of Turkey was established in its place aimed to bring changes not only to social life, such as the external appearance of people or measurements (e.g., calendar, time, the metric system) but also to the mentality and lifestyle of the Turkish nation. To achieve this goal, the newly established state used its most powerful instruments – the education system and education policy (Birkök, 2008). The reflections of the education system and policy on the Turkish nation and the society during that period and those that followed can also be analyzed using the movies shot during those relevant periods.

A Turkish movie, *Vurun Kahpeye* (Hit the Whore), shot in the first decades of the young Turkish Republic, is an example of this situation (Scognamillo, 2003). This movie displays the difficulties

faced by a teacher from Istanbul named Aliye, who adopted a modern lifestyle and education philosophy in the town in which she worked, the problems she experienced with the notables of the town, the students in the town, and the parents of the students in the axis of the War of Independence. This movie was first released in 1949, the last years of the single-party period when İsmet İnönü was the president, and CHP was in power. The movie reflects CHP's education policy during that time. The character, Aliye, can be described as a republican, nationalist, populist, statist, secular, and revolutionary citizen, and these features attributed to her in the movie form the basis of CHP's party program, which was published in 1939 (Bozkurt, 2011; Yüksel, 2015).

The *Hababam Sınıfı* (1970–1980) series of movies are another long-term example of the reflection of the education system and policy in Turkey for several reasons. First, the book on which the movie was based was published in 1957; however, the book was not adapted to the big screen until 1975. Second, the series of movies is still being embraced, and the message presented in 1975 remains meaningful to today's technology-time youth in Turkey. Movies about social problems, cultural values of society, and moments of happiness are broadcast for longer periods and watched for generations.

Purpose and Importance of the Research

The primary aim of the present study was to reveal the characteristics of the education policy adopted in Turkey between the years 1970 and 1980 and examine the teachers' and students' perspectives on the Turkish education policy and education system, their criticisms, and their suggestions for solutions to major problems using the *Hababam Sınıfı* movies, which were broadcast on TV in the first years. The secondary aim of the present study was to reveal the expectations that teachers and students have from each other and of the education system using these movies. The third and final aim of the present study was to examine the relationship between the education policy adopted within a specific period of time and cinema in Turkey from a philosophical perspective and contribute to the literature.

This research is important for several reasons. First, in the research, the *Hababam Sınıfı* movie series, which is important in the history of Turkish cinema, was analyzed as a whole, and inferences were made drawn from this movie series about the education policy of the period. Second, Turkish literature questioning how the teaching profession is perceived in cinema (Akcan & Polat, 2016; Çak, 2020; Efendioğlu, 2013; Topakoğlu & Yaşam, 2022), which the present study seeks to answer and is important in terms of filling a gap. Third, the present study describes what students and teachers expect from each other as depicted in cinema—an important and new style of expression, although not often seen (Blasco et al., 2015; Yurdigül, 2014).

The research questions in the present study were as follows:

- 1) What were the characteristics of the education policy adopted in Turkey between the years 1970 and 1980, according to the *Hababam Sınıfı*?
- 2) What was the society's perspective on the teaching profession between the years 1970 and 1980, according to the *Hababam Sınıfı*?
- 3) What were the expectations of teachers from their students between the years 1970 and 1980, according to the *Hababam Sınıfı*?
- 4) What were the expectations of the students from their teachers between the years 1970 and 1980, according to the *Hababam Sınıfı*?

- 5) What were the teachers' and students' perspectives, criticisms, and solutions for the main issues with the Turkish education policy and education system between the years 1970 and 1980, according to the *Hababam Sınıfı*?

Method

The present study is a qualitative research in which a description of specific situations and periods was presented. That is, it is a theoretical and qualitative case study in which a period/situation was explained by analyzing the data obtained/collected from the selected teacher and student characters in the movies used and from each other and their educational environments. In these types of case studies, the situation is analyzed systematically and in detail without interfering with the situation and is defined and customized depending on time and space (Büyüköztürk, et al., & Demirel, 2016). Using the study data, the teacher models in the educational movies of the selected period, the expectations of the teachers from their students, society's perspective on the teaching profession, student models, students' perspectives on the Turkish education system, and students' expectations from the Turkish education system were discussed.

In the present study, a document review was also conducted. Documents used in the review do not have to be only written texts; they can also be visual sources (Şimşek & Yıldırım, 2011). Based on this approach, in the present study, the documents were the movies selected from the *Hababam Sınıfı* series and introduced to the reader in the following titles: *Hababam Sınıfı* (The Chaos Class) (1975), *Hababam Sınıfı Sınıfta Kaldı* (The Chaos Class Failed the Class) (1975), *Hababam Sınıfı Uyanıyor* (The Chaos Class is Waking Up) (1977), *Hababam Sınıfı Tatilde* (The Chaos Class is on Vacation) (197), and *Hababam Sınıfı Dokuz Doğuruyor* (The Chaos Class is Fretting) (1978).

Data Collection Tools

The movies selected and used as the dataset in the present study were viewed several times using the Internet. While watching, the chronological order was followed according to their release dates to establish the semantic integrity of the series. Free access to the movies was also important for the study. Finally, before the movies were analyzed, observation notes on the themes pointed out by the research questions were logged into a database. Using that database, the common themes identified in the present study were revealed.

Data Collection and Analyses

Data collected within the scope of the present study were obtained using only the selected movies. While analyzing the data, the questions that were repeatedly discussed and posed in the *Hababam Sınıfı* movie series were considered and interpreted as data with common themes. The analysis on the education-themed *Hababam Sınıfı* movie series, which is a humorous criticism of the education policy and system of that period, aimed only to criticize the education policy and system of the relevant period and document the solutions offered in connection with this criticism.

In the present study, while selecting the movies that would be the basis of the data, the movies were limited to having met three criteria as follows. First, the movies had to be shot and broadcast between 1970 and 1980. Second, the selected movies had to discuss the questions and problems of the education policy and system with the audience, which was also a limitation of the research. Third, the movies selected had to have continuity because continuity in a movie series finds steady audiences, the movies are adopted by society, and society makes a qualified criticism toward

education, education policy, and the education system. Based on these criteria, a descriptive analysis explained how the movies approached the teacher, student, education policy adopted and used by the state at that time, and education system and identified the relevant problems. This descriptive document analysis helped draw a detailed and philosophical picture of the education system and policy in place during that time.

Depending on the content analysis method, each movie was viewed more than once, the reactions of the main characters in the movie to one another and to the events were analyzed using descriptive analyses, and the notes kept in the database were divided into subthemes for the questions determined in the study. Similar features, common themes, and patterns were determined and collected along with the specific roles and actors. This provided merging and common themes.

Movies Analyzed

The movies analyzed in this research were those adapted from the book series *Hababam Sınıfı* (The Chaos Class or *Hababam Class*) by Rıfat Ilgaz. The main theme in each series was the education policy and system of that period and the students' criticisms of that education system.

Hababam Sınıfı (The Chaos Class) (1975) was the first in the movie series broadcast on TV between 1970 and 1980. In this movie, the main characters, namely the teachers, other employees, and students of the Private Çamlıca High School, and their characteristics and contributions to the *Hababam Sınıfı* were revealed. Since this was the first movie in the series, it could also be called a promotional movie in which the main characters were introduced to the audience. The most important of these characters was Kel Mahmut (Mahmut the Bald), a history teacher and vice principal. He did not actively attend or teach but had the main task of establishing order in the school, rules, and discipline, given that the *Hababam Sınıfı* comprised lazy and naughty students who were seen as problematic by the principal and teachers. While disciplining, Kel Mahmut did not hesitate to show that he cared about the student, although he used physical punishment, such as subjecting them to hunger and making them stand on one leg for long periods and, over time, a bond between him and the students not established by the other teachers and employees developed.

The second movie of the series, *Hababam Sınıfı Sınıfta Kaldı* (The Chaos Class Failed the Class) (1975), was released in the same year with two new characters joining the main cast—literature teacher Semra (Semra Hodja) and physical education teacher Badi Ekrem. Semra did not appear in the other movies of the series, but new characters continued to join the team of teachers and students in the sequels. Semra Hodja was under the protection of another authority figure, Kel Mahmut, and this situation partly stopped the *Hababam Sınıfı* from creating chaos; however, the students still attempted to be naughty to Semra because she was very close to them in age. She was also superior to them in terms of authority and very harsh. Her stern attitude in her teaching could not put up with *Hababam Sınıfı* and their teasing and disobedience throughout the movie, and she failed the entire class; however, after she met the parents of the students at the end of the movie, she understood why these students had lost faith in their teachers and the education process.

A new student, Ahmet, joined the cast in the third movie, *Hababam Sınıfı Uyanıyor* (The Chaos Class is Waking Up), which was released two years later (1977). Ahmet was both distantly related to Kel Mahmut and quite different from the other students in terms of his character traits (honesty, respect for other people and the education system, and hard work) and socio-economic level. The other students in the *Hababam Sınıfı* attempted to make Ahmet like themselves, but upon failing, they

bullied and excluded him; however, this did not discourage Ahmet, and he, with a philosophy of “one who struggles wins”, graduated from high school and began a job as a teacher in a village.

Hababam Sınıfı Tatilde (The Chaos Class Is on Vacation), released in 1978, was the fourth movie in the series in which four new female students were added to the cast as well as the new literature teacher. In this movie, the *Hababam Sınıfı* were sent to a scout camp as punishment to have them socialize with the newly arrived female students and to take responsibility for their good and bad behaviors; however, both the integration of the new female students with the former students and the learning of the concept of responsibility by the class were not as easy as expected.

The fifth movie in the series was *Hababam Sınıfı Dokuz Doğuruyor* (The Chaos Class is Fretting) (1978) featured one male student and new female students, all of whom were different from the current students in terms of socio-economic and cultural backgrounds. In addition, the new teachers with whom the *Hababam Sınıfı* would have to cope began working at the Private Çamlıca High School. For the *Hababam Sınıfı*, it was extremely difficult to keep up with these changes and find solutions to the emotional relationships within the classroom and their undesirable consequences. Although it was not the last movie of the series, it was the last to be analyzed within the scope of the present study for several reasons outlined below.

Each movie in the series ran on average between 85 and 95 min and was shot and broadcast on TV during the period covered in this study. All the movies in the series were shot in Istanbul Adile Sultan Pavilion. The last movie of the series, *Hababam Sınıfı Güle Güle* (The Chaos Class Bye Bye), was not included in the research because it was broadcast on TV in 1981, and Kel Mahmut, the main teacher character in the series, did not appear.

Findings

With this study, education policy and education system problems between 1970 and 1980 are analyzed through the *Hababam Class*, which has an important place among educational films in Turkish cinema. In addition to this, the expectations of teachers and students from each other and from the education system were also analyzed within the scope of this study. The themes that emerged as a result of this study are also the findings of this study that each theme analyzed under this title is a concept that is discussed in a common and repetitive way in the movies, used as data in this research, and answers the research questions.

Themes

1. The characteristic features of the education policy adopted in Turkey between the years 1970-1980 as reflected in the *Hababam Class* movie series

According to the perspective presented by the *Hababam Class* film series, this period's Turkish education policy has some basic features. First of all, the education policy of this period occurs traditionally, the teacher is active, and the student is passive in the classroom, and the evaluation of the learning process' success can only be made through quizzes (exams). For example, the most frequently used lines of teachers in the classroom are 'Shut up!', 'Don't make a noise!' and 'Take out the papers. I will quiz you'.

Another feature of the education policy of this period is that formal education in that period was a process that could only be carried out within 4 walls because distant formal education was uncommon at that time (Akyürek, 2020). This feature is also reflected in the Hababam Class movie series, as almost the entire movie series demonstrates students' conditions in classrooms, dormitories, and dining halls. Such that when the school, in which the Hababam Class is located is closed, students and teachers think that the education process has come to an end. However, Kel Mahmut Hodja, one of the main characters of the movie series, says the line "School is not just a place surrounded by walls on all four sides and a roof on top. When necessary (it is) a forest; when necessary (it is) a mountain top. Every place where learning and knowledge exists is a school" and criticizes this situation.

The third feature of this period's education policy is that especially high school education is mostly based on theoretical and outdated knowledge. Although the students expressed their discomfort with this situation, the teachers serving at the Private Çamlıca High School are pleased to convey (or try to convey) this (type of) knowledge to the students. For example, in the movie Hababam Class Wakes Up, Literature teacher Zühtü Hodja wants to teach only Divan Literature to students, while students are curious about Contemporary Literature.

The fourth and last feature of this period's education policy is that it tries to put students in a single mold, but according to some authors, the attempt to stereotype students continues today, too (Kalender, 2023; Özdemir and Kaplan, 2017; Saylık, et al., 2021; Taşdemir, 2015; Yapıcı, 2011). Except for one or two teachers, who can be considered as an exception, according to the Hababam Class film series, none of the teachers are interested in individual differences and characteristics of the students and even do not address them by their names; they treat students as if all students are copies of each other. For example, in many films of the series, the teachers address the students as 'You' or they do not hesitate to use insults such as 'You rotters!' and 'Ribaulds!'.

2. The society's perspective on the teaching profession between 1970-1980, as reflected in the Hababam Class movie series

According to the Hababam Class movie series, the society's (Hababam Class students and their parents, school principal, and teachers) perspective on the teaching profession may be summarized in a few words. The first of these is that the teaching profession is a profession requiring low-qualified professionals. There are exemplary scenes in the series' many movies. For example, all the teachers introduced to the audience in the movie Hababam Class (1975) are people who have reached or even passed retirement age, and they also have physical defects such as not seeing (Philosophy Teacher Akil Hodja) or not hearing (Geography Teacher Rıza).

Another feature that defines the perspective towards the teaching profession is that the professionals, who perform this profession, are mostly not idealistic and experience economic difficulties. For example, in many films of the series, teachers at the Private Çamlıca High School stated that if they could live on their retirement pensions, they would continue their retirement days and not return to the teaching profession. Another exemplary situation of not being idealistic is that many teachers in the movie series remain silent on the students' learning/non-learning problems and the principal's idea that 'the education is directly relevant to the cash (one has).

A third feature that defines the perspective towards the teaching profession in this period is that, as the parents of the students' composing the Hababam Class state in the second movie of the series, teachers are the education process' sole executives and responsible (for it). In other words, in this

period, society perceives the teaching profession only as the laboring profession, which processes the chestnuts entering the factory and turns them into chestnut candy. In fact, when we watch the teachers in the movie series, the teaching profession is presented as a non-professional profession that anyone can perform. In the context of these and the other features listed above, it can be reported that the status of the teaching profession in society at that time was extremely low.

3. Teachers' expectations from their students between 1970-1980, as reflected in the Hababam Class movie series

According to the Hababam Class movie series, teachers' expectations from their students between 1970 and 1980 can be grouped under 4 topics. To begin with, teachers expect students at school to unconditionally comply with all logical or illogical rules. For instance, students are punished to stand on one leg because of their misbehaviors/pranks, and students also have problems when they change their feet during this punishment.

Teachers' other expectation from their students in this period film series is that the students should have absolute respect for their teachers. E.g., Külyutmaz Necmi, who appears in the series; many films, thinks that he is taking precautions against cheating by walking above the classroom desks, and this is not a behavior that will arouse respect for an outsider, impartial eye; however, while Külyutmaz Necmi proudly tells about the students he disciplined and did not allow to cheat, he also expects respect from the Hababam Class students. Another example of this expectation is that Pasha nicknamed Physics Teacher can see the respect as a former soldier that he cannot see as a teacher, and that he constantly tells the memories regarding the Independence War because the Hababam Class uses his weakness in this regard.

According to the movie series, another expectation of the teachers from their students is that the students should not criticize or question the teachers who are authorities in the classroom and at school under any circumstances. For example, in the series' third film, the Literature Teacher, Zühtü Hodja, reacts very harshly to the Hababam Class's criticism of him by sitting in the garden and singing a song and punishes the students in the class. Zühtü Hodja is not the only example in this matter; Biology Teacher, nicknamed Külyutmaz Necmi, does not hesitate to slap students criticizing his copy rule with a drawing.

By looking at this movie series, which was shot and broadcast between the years of 1970-1980, another expectation of the teachers from their students is that the students shall be successful in the oral and written exams, even if the teachers themselves are not successful in lecturing or conducting experiments. For example, although Geography Teacher cannot hear, he lectures and has difficulty maintaining classroom discipline. However, he still carries out an oral exam once and reprehends the student, providing the correct answer to the question in the oral exam on the grounds that his answer was a wrong one. Another example of this situation is the confession made by Mahmut Hodja at the end of the second movie of the series, "We are not perfect educators, and students are very weak, as can be seen from the grades".

4. Students' expectations from their teachers between 1970-1980, as reflected in the Hababam Class movie series

Students, at least Hababam Class' students' expectations from their teachers can be grouped under two headings. The first of these, Hababam Class students expect teachers to be sensitive to and care about them. For example, when the father of the student nicknamed Boncuk could not pay the

monthly school tuition, the school principal asked him to leave the school. When the Hababam Class' solution did not work, Mahmut Hodja set in and paid the monthly school tuition. Learning about this situation, Hababam Class begins to trust Mahmut Hodja now, and they misbehave less frequently with Mahmut Hodja compared to other teachers.

According to this period drama series, another of the students' expectations from their teachers is respect and not to be exposed to physical punishments that humiliate them. The majority of the teachers serving at the Private Çamlıca High School do not respect the students who constitute the Hababam Class because they are both mischievous compared to other students and fail the exams, and they do not see the students as individuals. Partly for this reason, partly because of the traditional education policy and the understanding yielded by the system, they do not refrain from inflicting physical punishment on students. For example, in many scenes in the movie series, it is seen that students are punished with traditional and strict methods such as not eating (hunger), standing on one leg, and slapping for all their small and big mistakes, and Hababam Class students are quite uncomfortable with this situation.

5. As reflected in the Hababam Class film series, the teachers' and students' perspectives, criticisms, and solutions offered on Turkish education policy and education system between the years of 1970-1980

If the teachers' behaviors displayed in the Hababam Class movie series and the teachers' attitudes towards the education process, in general are analysed, it can be reported that these teachers' perspectives towards that period's education policy and education system were unfavorable. Because, according to them, teachers are underpaid, the work they do is not respected by the Ministry of National Education (the inspectors dispatched to schools by the ministry can interrupt the lesson whenever they want and ask questions to the students when there is a teacher in the classroom), and they are worthless individuals who are criticized and even fired by unqualified administrators treating education only as money and school installments. Additionally, they are not respected by students and parents, and this is largely due to that period's education policy.

Based on the Hababam Class film series, the student community, which named the film, has a negative view of the Turkish education policy and education system. Because considering that the years when the films were shot reflect the education policy between 1970 and 1980, students were individuals who were uneasily subjected to education in those years, who were not respected by the authorities in educational institutions, and whose individual differences were ignored, and finally, who were exposed to physical punishment methods. Moreover, for Hababam Class students, the education policy and education system of that period did not allow them to criticize and think differently, and punish all their mistakes, big and small, and tried to impress teachers as authorities. Even this alone can be the basis for students' negative perspectives on the education policy and education system of that period.

According to the Hababam Class film series, the Turkish education policy and education system between the years 1970-1980 had three main problems. The first of these problems is that the basis of the relationship between teacher and student is based on the principle of authority, not respect. For example, unlike other teachers serving at the Private Çamlıca High School, to assert his authority Kel Mahmut demonstrated respect for students and cared for each one in his own way. Kel Mahmut's authority over students depends not only on the rules, but also on the respectful relationship between himself and the students. This relationship between Kel Mahmut and the

students is both a criticism and a solution proposal for that period's Turkish education policy and education system.

The second of these problems is that the education system adopts a traditional education philosophy and is formed around it. Although the students are mostly uncomfortable with this situation, it is obvious that some teachers (Kel Mahmut and Badi Ekrem) are also uncomfortable. For that reason, Kel Mahmut tries to communicate with Hababam Class students through more contemporary educational philosophies and principles. For example, when the students wanted to prepare a theater, in other words, a show for the History lesson, which is Kel Mahmut's branch, and reported that they could learn history in this way, Kel Mahmut did not object to this situation. This is a sign that the traditionality of that period's Turkish education policy and education system was perceived as a problem by both idealistic teachers and students and was seriously criticized in the film series.

The third of these problems is that teachers and students are aware of the education policy in force between the years of 1970-1980, and the education system adopted by this policy is far from solving problems for them. In fact, according to them, this policy essentially makes the education process problematic and far from functional. Furthermore, according to Hababam Class students, being involved in the education process should be a choice, not an obligation, so students protest this education policy and education system, which is not their choice, by staying back every year. Unfortunately, in the film series, no solution is offered by the teachers and students for this problem; it is left to the audience to offer a solution.

Discussion, Conclusion and Recommendations

Education and cinema come from within society and life; they are two different disciplines that draw their subjects, questions, and problems from life. Although education and cinema are two different disciplines, these two disciplines have one common ground: education-themed TV series and movies. The Hababam Class is an example of these education-themed films, which, while exemplary, may also be the longest-running and most-watched film series in Turkish education history. Because as many people admit, the Hababam Class movie series, which was shot and screened between 1970 and 1980, are movies that tell us about us, revive the school memories of most of us, bring serious criticism to the education system, and hold a mirror to us.

Studies have previously been conducted regarding Turkish education policy (Bakioğlu & Göktaş, 2019; Hamarat, 2019; İli, 2020; Tosun, 2021), education system (Çelikten, et al., 2019; İlğan, 2021; Neyişçi, et al., 2020; Saylık, et al., 2021), the roles of teachers and students (Akpınar & Ergin, 2005; Şirin, 2005; Ünsal, 2021) and their expectations from each other, and in these studies, problems and solutions for problems have been presented more than once. However, studies analyzing the relationship between education policy and cinema have found their place in the literature in the new period. In addition, the lack or shortage of studies on education-themed films and what they want to tell the audience creates a gap in the literature.

When the themes are studied, the factors perceived as a problem by the teachers can be listed as students' disobedience and not respecting the teachers, financial difficulties, and the students' unwillingness to learn who fail exams. Similarly, among the factors perceived as a problem by students, there is respect and the education system of that period's building reluctance to learn in students. Both parties participating in the education and training process expect respect from each

other, but this expectation is not met. The students perceive the fact that the learning process does not excite students as a result of the education policy implemented in the relevant period, and this is criticized by students with the line of 'they put those who want to study in front of the door because he/she does not have money, and they force those who do not want to study'.

The study conducted is the first study to analyze the Hababam Class film series, which has an important place in the history of Turkish education and cinema, from a philosophical and critical perspective, and the research questions that guide the study fit the nature of qualitative research. This study may provide insight into other studies that may be done with this technique in this field. Furthermore, inferences were made about the teachers, students, and Turkish education policy in the relevant period of the movie series that formed the study's data set, which is important for the people establishing the Turkish education policy and those who are actively implementing this policy in schools. At the same time, this study tried to answer the question of "How is the teaching profession reflected in the cinema?" this is an important issue in the relevant literature in terms of both the question and the answer provided to the question. Finally, with this study, the expectations of students and teachers from each other are explained through the cinema screen, which is an important and new expression style.

There are also studies that can be performed in the future based on the findings of this study. For example, the education-themed TV series *Hayat Bilgisi* was filmed between 2003 and 2006 and garnered a large audience. However, the perspective presented by this series on the relevant period's education policy has not been analyzed yet. Not only this TV series but also many TV series with education themes (*Hayat Türküsü*, *Lise Defteri* and *Yedi Güzel Adam*) and movies (*Okul*, *Sınav* and *Öğretmen*) may guide researchers, education politicians, and administrators, teachers, and students, who are the practitioners and first level influencers of education policies, in seeing and solving the problems in the education system.

The study includes only the first 5 films of the Hababam Class series, which were shot between the years 1970-1980 and might be accessed via the internet, DVD, and electronic media. In these films, through the problems and criticisms posed by the film series, attention is drawn to Turkish education policy and education system's reflections on students and teachers and the solution offered for the problems of the education policy and education system of the period related to teacher and students' roles and the expectations of these stakeholders of education from each other are addressed. The study is limited to these 5 films only.

Ethics Committee Approval: This study does not require ethics committee approval, because it is a qualitative and theoretical research that does not require any human or animal intervention and uses descriptive analysis method.

Author Contributions: Gözde Eken Taşkaya, who is the only author in this study, declares that all stages of the study were carried out by her.

Conflict of Interest: Gözde Eken Taşkaya, who is the sole author of this study, declares that there is no potential conflict of interest as she is the sole author of the study.

1970 ve 1980 Yılları Arasında Benimsenen Türk Eğitim Politikasının Sinema Üzerinden İncelenmesi: Hababam Sınıfı Örneği

Gözde Eken Taşkaya^a

^a Dr. Öğr. Üyesi, Artvin Çoruh Üniversitesi, Artvin, Türkiye, gozdeflsf@artvin.edu.tr

ÖZET

Günümüz dünyasında sinema yedinci sanat dalı olarak bilinir ve içinde bulunduğu toplumun kültürünü, eğitim politikasını, eğitim sistemini ve eğitime yönelik bakış açısını da yansıtır. Buna ek olarak sinema aynı zamanda içinde bulunduğu toplumda uygulanan eğitim politikasını, eğitim sistemini ve eğitime yönelik bakış açısını da sorgulamakta ve bu sorgulamayı beyaz ekrandan izleyicilerine sunmaktadır. Bu sorgulama özellikle eğitim felsefesi açısından önemli bir araçtır, çünkü eğitim felsefesi alan olarak eğitimin soru ve sorunlarına felsefenin sorgulama ve eleştiri gibi düşünsel araçlarını kullanarak cevap aramaktadır ve eğitim politikasına yönelik yapılan eleştiriler de bu soruların önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Bu çalışmada 1970 ile 1980 yılları arasında yayınlanmaya başlanan eğitim temalı bir film serisi olan Hababam Sınıfı felsefi açıdan incelenerek o dönem benimsenen Türk eğitim politikasına yönelik olarak bazı çıkarımlarda bulunulmuş ve ilgili dönemde çekilen bu filmlerden hareketle öğretmen modelleri ve öğrenci karakterleri ortaya konulmuştur. Filmdeki öğretmen modelleri/tiplerinden hareketle o dönemde öğretmenlerin öğrencilerinden beklentileri ve toplumun öğretmenlik mesleğine yönelik bakış açısı yorumlanmıştır. Benzer şekilde filmdeki öğrenci modelleri/tiplerinden hareketle öğrencilerin Türk eğitim sistemine yönelik bakış açıları ile Türk eğitim sisteminden beklentileri irdelenmiştir. Son olarak filmlerde yansıtılan öğretmen ve öğrenci tiplerinden hareketle 1970 ve 1980 yılları arasındaki Türk eğitim politikası ve eğitim sisteminin karakteristik özellikleri açıklanmış ve gelecek araştırmalara yönelik bazı önerilerde bulunulmuştur.

MAKALE BİLGİSİ

Makale Türü
Araştırma

Makale Geçmişi
Gönderim tarihi:
30.01.2023
Kabul tarihi:
27.03.2023

Anahtar Kelimeler
Sinema, Eğitim
Politikası ve Sistemi,
Hababam Sınıfı

Atıf Bilgisi: Eken Taşkaya, G. (2023). 1970 ve 1980 yılları arasında benimsenen türk eğitim politikasının sinema üzerinden incelenmesi: Hababam Sınıfı örneği. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11 (21), 359-384.

Sorumlu yazar: Gözde Eken Taşkaya, e-posta: gozdeflsf@artvin.edu.tr

Giriş

Eğitim ve Sinema

Sinema bir sanat dalıdır ve bireylerin görme ve işitme duyularına hitap ederek aktarmak istediği mesajı izleyenlerine aktarmayı hedefler. Kitleler tarafından çoğunlukla sinema bir eğlence ve hatta boş zaman değerlendirme aracı olarak görülse de sinema filmleri “toplumsal, ekonomik, siyasal düşünceleri kolayca yayabilme olanağına sahiptir” (Tezcan, 1994, s. 172) ve “toplumsal/kültürel bir kurum olarak, toplumdaki yerini almıştır” (Güçhan, 1992, s. 63). Sinema filmleri aktarmak istediği mesajı senaryo, oyuncular ve filmi oluşturan görüntüler üzerinden izleyiciye ulaştırır ya da en azından ulaştırma amacı güder.

Eğitim temalı sinema filmleri de bu duruma örnek olarak gösterilebilirler, çünkü bu filmlerde filmin çekildiği ülkenin eğitim sistemiyle ilgili sorunları ve eğitim politikasını (Yalanız, 2018), toplumun eğitim sisteminden beklentilerini ve sistemle ilgili yaşadığı zıtlıklara yönelik seyirciye bir mesaj iletilir (Ali, 2012; Altan, 2016; Aronson ve diğerleri, 2020; Yıldırım, Tüzel ve Yıldırım, 2016). Sinema için özellikle de eğitim temalı filmler için bu açıdan sinemanın gerçek yaşamdan beslendiği söylenebilir ki ‘gerçek bir hayat hikayesinden uyarlanmıştır’ notuyla izleyiciye sunulan filmler sinema ile eğitim arasındaki bu ilişkiyi örneklemektedir. Eğitim temalı filmlerin bu kadar çok izlenmesi ve nesilden nesle aktarılması beyaz perdede izlenen sahnelerin izleyiciler tarafından soyut ve kurgu olarak değerlendirilmemesi kaynaklı olabilir ki Hababam Sınıfı bu duruma bir örnektir.

Eğitim temalı filmler dünya literatüründe yerini yakın tarihte almaya başlamıştır. İlgili literatürde genellikle öğretmen-öğrenci ilişkisi (Choi, 2009; Dalton ve Linder, 2008; Edelman, 1983), eğitim sisteminin sorunları (Fisher ve diğerleri, 2008; Giroux, 2008), öğretmen ve okul arasındaki ilişki (Farhi, 1999; Paul, 2001), yürürlükte olan eğitim politikasının öğretmenler aracılığıyla öğrenciye yansıtılması (García, 2015) ve okuldaki ahlak ortamının (Resnick, 2008) seçili bir ya da birkaç film üzerinden değerlendirilmesi ile incelenmektedir. Bu literatür aynı zamanda seçili filmler üzerinden verilen mesajların izleyiciler tarafından nasıl algılandığını da incelemekte ve yapılan bu incelemelerden hareketle devletlerin eğitim politikaları ve sistemlerine yönelik çıkarımlar yapmakta ve eğitimin devletler tarafından nasıl kullanıldığına dair açıklamalarda bulunmaktadır (Clapton, 2015; Dark, 2005; Grant, 2002; Konaş, 2016; Laprise ve Winrich, 2010). Örneğin; Jose Garcia (2015) yılında yaptığı çalışmada incelediği film ve dizilerden hareketle ABD’deki okullarda benimsenen ya da benimsenilmeye çalışılan neoliberal ajandayı beyaz perde aracılığıyla verilen mesajlar ve film sahnelerini kullanarak irdelemiş ve bu politikanın öğrenciler ve öğretmenler üzerindeki etkisine dair açıklamalarda bulunmuştur. Bu açıklamalar ABD’deki neoliberal ajandanın eğitim sistemini toplumda değişiklik yapmak ve toplumu tasarlamak için nasıl kullandığını göstermektedir.

Osmanlı İmparatorluğu yıkılıp yerine Türkiye Cumhuriyeti kurulduğunda yapılan devrimlerle Türk milletinin sadece dış görünüşü ve kullandığı zaman ölçüsü değil aynı zamanda düşünce yapısı ve yaşam tarzının da değiştirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaca ulaşmak için yeni kurulan devlet sahip olduğu her enstrümanı kullanmıştır ki elindeki en güçlü enstrüman eğitim sistemi ve eğitim politikasıdır (Birkök, 2008). Eğitim sistemi ve eğitim politikasının o dönemde ve sonraki dönemlerde millet ve toplum üzerindeki yansımaları da ilgili dönemlerde çekilen filmler üzerinden irdelenebilir.

‘Vurun Kahpeye’ isimli film bu duruma bir örnektir. İlgili film genç Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk on yıllarında çekilmiştir (Scognamillo, 2003). Bu filmde modern bir hayat ve eğitim felsefesi benimsemiş olan İstanbul’lu Aliye öğretmenin tayin olduğu kasabada karşılaştığı zorluklar,

kasabanın ileri gelenleri, kasabadaki öğrenciler ve öğrenci velileriyle yaşadığı sorunlar Kurtuluş Savaşı yılları ekseninde anlatılmaktadır. 'Vurun Kahpeye' isimli film ilk yayınlandığı dönemde (1949) Cumhuriyet Halk Fırkası (tek partili dönemin son yılları) ve İsmet İnönü cumhurbaşkanı olarak iktidardadır ve film Cumhuriyet Halk Fırkası'nın eğitim politikasının sinemaya bir yansıması gibidir. Filmdeki Aliye karakteri cumhuriyetçi, milliyetçi, halkçı, devletçi, lâik ve inkılâpçı bir vatandaş olarak tarif edilebilir ki filmde Aliye karakterine ithaf edilen bu özellikler 1939'da yayımlanan Cumhuriyet Halk Fırkası'nın parti programının esasını oluşturmaktadır (Bozkurt, 2011; Yüksel, 2015).

Hababam Sınıfı (1970-1980) film serisi de eğitim politikası ve eğitim sisteminin sinemaya yansımasına bir diğer örnektir, üstelik de bu örnek birden fazla sebepten ötürü uzun soluklu bir örnektir. Bu sebeplerden ilki Hababam Sınıfı'nın kaynak alındığı kitap 1957 yılında basılmış ve kitap ancak 1975 yılında beyaz perdeye aktarılabilmıştır. Bir diğer sebep de filmlerin hala izleniyor olması ve o dönem sinemada verilmeye çalışılan mesajın günümüz teknoloji gençliğince de anlamlı bulunması ve filmlerin sahiplenilmesidir. Öyle ki toplumsal sorunları, toplumun kültürel değerlerini ve mutluluk anlarının anlatıldığı filmler daha uzun süreli yayınlanmakta ve nesiller boyunca izlenmektedir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın birden fazla amacı bulunmaktadır. Araştırmanın birincil amacı 1970 ve 1980 yılları arasında çekilerek TV'de yayınlanmaya başlanan ve eğitim temalı bir film serisi olan Hababam Sınıfı filmlerini kullanarak 1970-1980 yılları arasında Türkiye'de benimsenen eğitim politikasının karakteristik özelliklerini, öğretmenler ile öğrencilerin Türk eğitim politikası ve eğitim sistemine yönelik bakış açıları, eleştirileri ve belli başlı sorunlara yönelik çözüm önerilerini irdelemektir. Bu araştırmanın ikincil amacı ise Hababam Sınıfı filmlerini kullanarak öğretmen ve öğrencilerin birbirlerinden ve eğitim sisteminden beklentilerini ortaya koymaktır. Bu araştırmanın üçüncü ve son amacı da belli bir dönemde benimsenen eğitim politikası ile sinema arasındaki ilişkiyi felsefi bir açıdan incelemek ve bu noktada literatüre katkı sağlamaktır.

Bu araştırmanın neden önemli olduğuna dair birkaç sebep sunulabilir. Bunlardan birincisi yapılan bu çalışmayla ilk defa Türk sinema tarihinde önemli bir yer tutan Hababam Sınıfı film serisi bir bütün olarak incelenmiş ve eğitim temalı bu film serisinden hareketle ilgili dönemin eğitim politikasına yönelik çıkarımlarda bulunulmuştur. İkinci olarak 'öğretmenlik mesleği sinemada nasıl algılanmaktadır?' sorusu Türk literatüründe yeni yeni ilgi çekmeye başlamıştır (Akcan ve Polat, 2016; Çak, 2020; Efendioğlu, 2013; Topakoğlu ve Canlı, 2022) ki bu çalışma bu soruya cevap aramaktadır ve bu konuda önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Üçüncü sebep de bu çalışma sinema gözünden bakarak öğrenci ve öğretmenlerin birbirinden beklentileri anlatmaktadır ki bu da önemli ve yeni olmakla birlikte, çok sık tekrarlanmayan bir anlatım tarzıdır (Blasco ve diğerleri, 2015; Yurdigül, 2014).

Araştırma Soruları:

1. Hababam Sınıfı örneğine göre 1970-1980 yılları arasında Türkiye'de benimsenen eğitim politikasının karakteristik özellikleri nelerdir?
2. Hababam Sınıfı örneğine göre 1970-1980 yılları arasında toplumun öğretmenlik mesleğine dair bakış açısı nasıldır?
3. Hababam Sınıfı örneğine göre 1970-1980 yılları arasında öğretmenlerin öğrencilerinden beklentileri nelerdir?

4. Hababam Sınıfı örneğine göre 1970-1980 yılları arasında öğrencilerin öğretmenlerinden beklentileri nelerdir?
5. Hababam Sınıfı örneğine göre 1970-1980 yılları arasında öğretmenler ve öğrencilerin Türk eğitim politikası ve eğitim sistemine yönelik bakış açıları, eleştirileri ve belli başlı sorunlara yönelik çözüm önerileri nelerdir?

Yöntem

Bu araştırma nitel bir araştırma olup, bu nitel araştırmada bir durum ve dönem betimlemesi yapılmıştır. Bu araştırma için kullanılan filmlerde seçilen öğretmen ve öğrenci karakterleri ve bu karakterlerin birbirleri ve içinde buldukları eğitim ortamlarından hareketle elde edilen/toplanan verileri analiz ederek bir dönemin/durumun anlatıldığı teorik ve nitel bir durum çalışmasıdır. Bu tarz durum çalışmalarında duruma müdahale etmeden o durum detaylı ve sistemli bir şekilde incelenir ve incelenen durum zaman ve mekâna bağlı şekilde tanımlanır ve özelleştirilir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2016). Verilere bakarak, seçilen dönemde çekilen eğitim filmlerinde yer alan öğretmen modelleri, öğretmenlerin öğrencilerinden beklentileri, toplumun öğretmenlik mesleğine yönelik bakış açısını, öğrenci modelleri, öğrencilerin Türk eğitim sistemine yönelik bakış açıları ile Türk eğitim sisteminden beklentileri anlatılmıştır.

Bu araştırmada doküman incelemesi yapılmıştır ve doküman incelemesi yönteminde kullanılan dokümanlar sadece yazılı metinler olmak zorunda değildirler, aynı zamanda görsel kaynaklar da olabilirler (Şimşek ve Yıldırım, 2011). Bu noktadan hareketle yapılan bu araştırmada kullanılan dokümanlar Hababam Sınıfı film serisinden seçilen ve ilerleyen başlıklarda (Hababam Sınıfı (1975), Hababam Sınıfı Sınıfta Kaldı (1975), Hababam Sınıfı Uyanıyor (1977), Hababam Sınıfı Tatilde (1977) ve Hababam Sınıfı Dokuz Doğuruyor (1978)) okuyucuya tanıtılan filmlerdir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın veri seti olarak seçilen ve kullanılan filmler internet üzerinden tekrar tekrar izlenmiştir. Filmler izlenirken seride anlam bütünlüğü kurulması için filmlerin gösterime girdiği tarihler önemsiz olarak kronolojik sıraya uyulmuştur. Filmler izlenirken önemsenen bir diğer durum da filmlerin ücretsiz bir şekilde erişime açık olmasıdır. Son olarak filmler analiz edilmeden önce araştırma sorularının işaret ettiği temalar üzerine bilgisayar ortamında gözlem notları tutulmuştur ki bu notlar kullanılarak bu araştırmanın bulguları olan temalar ortaya çıkarılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu araştırma kapsamında toplanan veriler sadece araştırmaya konu edilen filmlerden elde edilmiştir. Verileri analiz ederken eğitim temalı bir film serisi olan Hababam Sınıfı filmlerinde tekrarlı bir şekilde tartışılan ve ortaya konan sorular ortak temaları olan veriler olarak düşünülmüş ve yorumlanmıştır. Eğitim temalı ve o dönemin eğitim politikasına ve eğitim sistemine yönelik olarak yapılan mizahi bir eleştiri olan Hababam Sınıfı üzerinde yapılan bu analizde, yalnızca ilgili dönemdeki eğitim politikası ve eğitim sistemine ve o dönemki eğitimin sorunlarına ilişkin eleştiri getirmeyi ve bu eleştiri ile bağlantılı olarak sunulan çözümleri belgelemeyi amaçlamaktadır.

Bu araştırmada verilere temel olacak filmleri seçerken 3 kritere sadık kalınmıştır ve araştırma bu filmlerle sınırlandırılmıştır. Bu kriterlerden birincisi seçilen filmlerin 1970 ve 1980 yılları arasında çekilmesi ve yayımlanmasıydı. İkincisi, seçilen filmlerin eğitim politikası ve eğitim sisteminin soru

ve sorunlarını seyirciyle tartışması araştırmanın hem bir gerekliliği hem de bir sınırlılığıydı. Üçüncü olarak seçilen filmlerin bir sürekliliğinin olması gerekiyordu, çünkü sürekliliği ve devamlılığı olan yani bir seri halinde sinemada bulunan ve izleyici kitlesi bulan filmlerin toplum tarafından benimsendiğini ve toplumun eğitime, eğitim politikası ve eğitim sistemine yönelik nitelikli eleştiri yaptığı söylenebilir. Bu kriterler aracılığıyla, filmlerin açıklayıcı bir analizi yapılmış ve filmlerde öğretmene, öğrenciye, o dönem devlet tarafından benimsenen ve kullanılan eğitim politikasına ve eğitim sistemine nasıl yaklaştığını ve ne gibi sorunların bulunduğunu açıklanmıştır. Bu tanımlayıcı doküman analizi, o dönemki eğitim sisteminin ve eğitim politikasının detaylı ve felsefi bir resminin çekilmesine yardımcı olmuştur.

İçerik analizi yöntemine bağlı olarak her bir film birden fazla kez izlenmiş, betimsel analiz ile filmdeki ana karakterlerin birbirlerine ve olaylara verdikleri tepkiler irdelenerek bilgisayar ortamında tutulan notlar bu araştırmada belirlenen sorular için alt temalara ayrılmıştır. Benzer özellikler, sık rastlanan temalar ve kalıplar belirlenerek filmlerin ve oyuncuların rol isimleriyle birlikte yazılarak toplanmıştır. Ortaya çıkan ve sık rastlanan temalar bu araştırmanın bulgularını oluşturmuştur.

Araştırmada İncelenen Filmler

Bu araştırmada incelenen filmler Hababam Sınıfı film serisidir ve bu filmler Rıfat Ilgaz'ın Hababam Sınıfı adlı kitap serisinden uyarlanmıştır. Hababam Sınıfı film serisinin her bir filmde ana tema o dönemin eğitim politikası ve eğitim sistemi ve öğrencilerin bu eğitim sistemine yönelik eleştirileridir.

1970 ve 1980 yılları arasında TV'de yayımlanan serinin ilk filmi seriye de ismini veren Hababam Sınıfı (1975)'dir. Bu filmde serinin geri kalanını oluşturan filmlerde yer alan oyuncular bulunmakla beraber aynı zamanda bu oyuncuların canlandığı ana karakterler yani Özel Çamlıca Lisesi'nin öğretmenler, diğer çalışanları ve öğrencileri, onların özellikleri ve bu karakterlerin Hababam Sınıfı'na olan katkıları ortaya konulmaktadır. Serinin ilk filmi olduğu için bu film aynı zamanda tanıtım filmi olarak da adlandırılabilir ki bu filmde ana karakterler seyirciye tanıtılmaktadır. Bu öğretmen karakterlerinden en önemlisi her ne kadar seri filmlerinde aktif olarak derse girip ders işlediği pek görülmesi de Tarih öğretmeni ve müdür yardımcısı olan Kel Mahmut'tur. Zira Kel Mahmut'un filmlerden de anlaşılacağı üzere temel görevi okulda bir işleyiş oturtmak ve okul müdürü ve öğretmenler tarafından problem ve haylaz olarak tanımlanan Hababam Sınıfı'nı kendince oluşturduğu kurallarla disipline etmektir. Kel Mahmut Hababam Sınıfı'nı disipline ederken açıklık, tek ayak üstünde durma gibi fiziksel ceza yöntemlerini kullanmakla beraber sınıfı önemseyişini de göstermekten çekinmez ve zamanla sınıfla arasında diğer öğretmenlerin ve çalışanların kuramadığı bir bağ gelişir.

Serinin aynı yıl yayımlanan 2. filmde, Hababam Sınıfı Sınıfta Kaldı (1975), ana kadroya iki yeni isim katılır: Edebiyat öğretmeni Semra Hoca ve Beden Eğitimi öğretmeni Badi Ekrem. Bu karakterlerden Semra Hoca serinin diğer filmlerinde bulunmamaktadır, ancak serinin devam filmlerinde öğretmen ve öğrenci kadrosuna yeni isimler katılmaya devam etmektedir. Semra Hoca bir başka otorite figürü olan Kel Mahmut'un koruması altındadır ve bu durum Hababam Sınıfı'nı az da olsa frenlemektedir. Ancak yine de Hababam Sınıfı bu filmde hababamlığını genellikle Semra Hoca'nın üstünde dener, çünkü hem Semra Hoca yaş olarak hababam sınıfındaki öğrencilere çok yakındır hem de otorite olarak onlardan üstün ve çok serttir. Öğretmenliği boyunca sert bir tavır takınan Semra Hoca filmin sonlarına doğru Hababam Sınıfı'nın kendisiyle uğraşmasına ve

kendisine itaat etmemesine dayanamayarak tüm sınıfı sınıfta bırakır, ancak filmin sonunda Hababam Sınıfı öğrencilerinin velileriyle tanışınca bu öğrencilerin neden öğretmenlere ve eğitim öğretim sürecine inançlarını yitirdiklerini anlar.

Serinin iki yıl sonra yayımlanan 3. filmi Hababam Sınıfı Uyanıyor (1977) filminde filmin öğrenci kadrosuna yeni bir öğrenci katılır: Ahmet. Ahmet hem Kel Mahmut'un uzaktan akrabasıdır hem de Hababam Sınıfı'nı oluşturan diğer öğrencilerden karakter özellikleri (dürüstlük, diğer insanlara ve eğitim öğretim sistemine saygı duyma, çalışkanlık vb.) ve sosyo-ekonomik düzey açısından oldukça farklıdır. Hababam Sınıfı öğrencileri kendilerinden oldukça farklı olan Ahmet'i önce kendilerine benzetmeye çalışmış, başaramadıklarında da Ahmet'e zorbalık yapıp Ahmet'i dışlamışlardır. Ancak bu durum Ahmet'i yıldırمامış ve çalışan kazanır mantığıyla Ahmet liseden mezun olup bir köye öğretmen olarak atanmıştır.

1978 yılında gösterime giren filmi Hababam Sınıfı Tatilde serinin 4. filmidir. Bu filmde Hababam Sınıfı'nın öğrenci kadrosuna 4 yeni kız öğrenci eklenmiş olup, bu öğrencilere ek olarak öğretmen kadrosunda da Edebiyat öğretmeni değişmiştir. Bu filmde Hababam Sınıfı öğrencileri ceza olarak izci kampına gönderilmiş ve onların hem yeni gelen kız öğrencilerle kaynaşmaları hem de yaptıkları iyi ve kötü davranışların sorumluluğunu almaları amaçlanmıştır. Ancak hem yeni gelen kız öğrencilerin eski öğrencilerle kaynaşması hem de sorumluluk kavramının sınıfça öğrenilmesi beklendiği kadar kolay olmamıştır.

Serinin 5. filmi olan Hababam Sınıfı Dokuz Doğuruyor (1978)'dur. Bu filmde hem Hababam Sınıfı'na sınıfın bilinen öğrencilerinden sosyo-ekonomik ve kültürel geçmiş açısından farklı bir erkek öğrenci hem de yeni kız öğrenciler katılmışlardır. Buna ek olarak Hababam Sınıfı'nın baş etmesi gereken yeni öğretmenler de Özel Çamlıca Lisesi'nde işe başlamışlardır. Hababam Sınıfı için ise bu değişikliklere ayak uydurmak, sınıf içindeki duygusal ilişkiler ve onların istenmeyen sonuçlarına çözüm bulmak son derece zor olmaktadır. Her ne kadar serinin son filmi olmasa da aşağıda belirtilen sebeplerden ötürü bu film araştırma kapsamında incelenen son filmidir.

Serinin her bir filmi ortalama 85 ile 95 dakika sürmektedir ve bu araştırmaya konu edilen dönemde çekilip TV'de yayımlanmıştır. Serinin tüm filmleri İstanbul Adile Sultan Kasrı'nda çekilmiştir. Serinin son filmi olan Hababam Sınıfı Güle Güle filmi ise hem 1981 yılında TV'de yayımlandığı hem de film serisindeki ana öğretmen karakteri olan Kel Mahmut karakteri bu filmde yer almadığı için bu film araştırmaya dahil edilmemiştir.

Bulgular

Yapılan bu çalışmayla Türk sinemasında eğitim filmleri arasında önemli bir yer tutan Hababam Sınıfı üzerinden 1970 ile 1980 yılları arasındaki eğitim politikası ve eğitim sistemi sorunları incelenmektedir. Buna ek olarak öğretmen ve öğrencilerin birbirlerinden ve eğitim sisteminden beklentileri de bu çalışma kapsamında irdelenmiştir. Bu çalışmanın sonucunda ortaya çıkan temalar bu çalışmanın aynı zamanda bulgularıdır ki bu başlık altında analiz edilen her bir tema bu araştırmada veri olarak kullanılan filmlerde ortak ve tekrarlı bir şekilde konuşulan ve araştırma sorularına cevap olan kavramlardır.

Temalar

1. Hababam Sınıfı film serisinde yansıtıldığı kadarıyla 1970-1980 yılları arasında Türkiye’de benimsenen eğitim politikasının karakteristik özellikleri

Hababam Sınıfı film serisinin sunduğu bakış açısına göre bu dönemki Türk eğitim politikasının bazı temel özellikleri vardır. Bunlardan birincisi bu dönemki eğitim politikası gelenekseldir, yani sınıf içinde öğretmen aktif öğrenci pasif ve öğrenme sürecinin başarı değerlendirmesi sadece yoklamalar (sınavlar) üzerinden yapılabilir. Örneğin; sınıf içinde öğretmenlerin en çok kullandığı replikler ‘Susun!’, ‘Gürültü yapmayın!’ ve ‘Çıkarın kağıtları yazılı yoklama yapacağım’ olmaktadır.

Bu dönemki eğitim politikasının bir diğer özelliği o dönem formal eğitimin çoğunlukla sadece 4 duvar arasında yürütülebilen bir süreç olduğudur, çünkü o dönemde uzaktan formal eğitim henüz yaygınlaşmamıştır (Akyürek, 2020). Bu özellik Hababam Sınıfı film serisine de yansımıştır, zira nerdeyse bütün film serisi öğrencilerin derslik, yatakhane ve yemekhane içindeki hallerini sergiler. Öyle ki Hababam Sınıfı’nın içinde bulunduğu okul kapanınca öğrenciler ve öğretmenler eğitim-öğretim süreçlerinin artık tamamen sona erdiğini düşünürler. Halbuki film serisinin ana karakterlerinden olan Kel Mahmut Hoca ‘Okul sadece dört yanı duvarla çevrili, tepesinde dam olan yer değildir. Okul her yerdir. Sırasında bir orman, sırasında dağ başı. Öğrenmenin, bilginin var olduğu her yer okuldur.’ repliğini söyler ve bu durumu eleştirir.

Bu dönemki eğitim politikasının üçüncü özelliği ise özellikle lise düzeyindeki eğitimin çoğunlukla teorik ve güncelliğini yitirmiş bilgi üzerine kurulu olmasıdır. Öğrenciler bu durumdan rahatsız olduklarını dile getirdikleri halde Özel Çamlıca Lisesi’nde görev yapan hocalar öğrencilere bu bilgileri aktarmaktan (ya da aktarmaya çalışmaktan) memnundurlar. Örneğin; Hababam Sınıfı Uyanıyor filminde Edebiyat öğretmeni Zühtü Hoca öğrencilere sadece Divan Edebiyatı öğretmek istemekte, öğrenciler ise Çağdaş Edebiyatı merak etmektedirler.

Bu dönemki eğitim politikasının dördüncü ve son özelliği ise öğrencileri tek bir kalıba sokmaya çalışmasıdır, ancak öğrencileri tek bir kalıba sokmaya çalışma kimi yazarlara göre günümüzde de devam etmektedir (Kalender, 2023; Özdemir ve Kaplan, 2017; Saylık ve diğerleri, 2021; Taşdemir, 2015; Yapıcı, 2011). Hababam Sınıfı film serisine göre istisna sayılabilecek bir-iki hoca hariç hiçbir hoca öğrencilerin bireysel farklılık ve özellikleri ile ilgilenmemekte, hatta onlara isimleriyle bile seslenmemekte; öğrencilere bütün öğrenciler birbirlerinin kopyasıymış gibi davranmaktadırlar. Örneğin, serinin birçok filmde hocalar öğrencilere ‘Sen’ diye hitap etmektedirler ya da ‘İt herifler!’, ‘Terbiyesizler!’ gibi hakaret sözcüklerini kullanmaktan çekinmemektedirler.

2. Hababam Sınıfı film serisinde yansıtıldığı kadarıyla 1970-1980 yılları arasında toplumun öğretmenlik mesleğine bakış açısı

Hababam Sınıfı film serisine göre toplumun (Hababam Sınıfı öğrencileri ve öğrenci velileri, okul müdürü ve öğretmenleri) öğretmenlik mesleğine bakış açısı birkaç kelimeyle özetlenebilir. Bunlardan birincisi öğretmenlik mesleğinin düşük nitelikte profesyoneller gerektiren bir meslek olduğudur. Serinin birçok filmde bu duruma örnek nitelikte sahneler bulunmaktadır. Örneğin; Hababam Sınıfı (1975) filminde seyirciye tanıtılan bütün öğretmenler emeklilik yaşı gelmiş ve hatta geçmiş insanlardan oluşmaktadır ki bunların görmeme (Felsefe Hocası Akil Hoca) ya da duymama (Coğrafya Hocası Rıza) gibi fiziksel kusurları da vardır.

Öğretmenlik mesleğine yönelik bakış açısını tanımlayan bir diğer özellik de bu mesleği yerine getiren profesyonellerin çoğunlukla idealist olmamaları ve ekonomik sıkıntı yaşamalarıdır. Örneğin; serinin birçok filminde Özel Çamlıca Lisesi'ndeki öğretmenler eğer emekli maaşlarıyla geçinebilselerdi emekli hayatlarına devam edeceklerini ve öğretmenlik mesleğine geri dönmeyeceklerini belirtmişlerdir. İdealist olmamalarına yönelik bir diğer örnek durum da film serisindeki birçok öğretmenin öğrencilerin öğren(e)meme sorunlarına ve müdür beyin 'eğitim maddiyatla doğru orantılıdır' fikrine yönelik beyanlarına sessiz kalmalarıdır.

Bu dönemde öğretmenlik mesleğine yönelik bakış açısını tanımlayan üçüncü bir özellik ise Hababam Sınıfı'nı oluşturan öğrencilerin velilerinin serinin ikinci filminde söyledikleri gibi öğretmenler eğitim sürecinin yegâne yürütücüleri ve sorumlularıdır. Yani bu dönemde toplum öğretmenlik mesleğini sadece okul ve okula gelen öğrencileri fabrikaya giren kestaneleri işleyip kestane şekeri haline getiren işçilerin mesleği gibi görmektedirler. Hatta film serisindeki öğretmenlere bakıldığında öğretmenlik mesleği herkesin yapabileceği profesyonel olmayan bir meslek olarak sergilenmektedir. Bu ve yukarıda sayılan diğer özellikler bağlamında bakıldığında o dönemde öğretmenlik mesleğinin toplum içindeki statüsünün son derece düşük olduğu söylenebilir.

3. Hababam Sınıfı film serisinde yansıtıldığı kadarıyla 1970-1980 yılları arasında öğretmenlerin öğrencilerinden beklentileri

Hababam Sınıfı film serisine göre 1970-1980 yılları arasında öğretmenlerin öğrencilerinden beklentileri 4 başlık altında toplanabilir. Bunlardan birincisi öğretmenler okulda bulunan öğrencilerden mantıklı ya da mantıksız bütün kurallara koşulsuz bir şekilde uymalarını beklemektedirler. Örneğin; öğrencilere yaptıkları bir hababamlık nedeniyle tek ayak üstünde durma cezası verilmiştir ve öğrenciler bu ceza sırasında ayak değiştirdikleri için de sorun yaşarlar.

Bu dönem filmi serisindeki öğretmenlerin öğrencilerinden bir diğer beklentisi öğrencilerin kendilerine mutlak saygı duymalarıdır. Örneğin; serinin birçok filminde yer alan Külyutmaz Necmi sıraların üzerinde gezerek kopya çekilmesine karşı önlem aldığını düşünmektedir ve bu durum dışardan bakan tarafsız bir göz için pek de saygı uyandıracak bir davranış değildir; ancak Külyutmaz Necmi disipline ettiği ve kopya çektirmediği öğrencilerini övünerek anlatırken aynı zamanda Hababam Sınıfı öğrencilerinden saygı beklemektedir. Bu beklentiye bir diğer örnek ise Paşa lakaplı Fizik Hocasının hem bir öğretmen olarak göremediği saygıyı eski bir asker olarak görebilmek hem de Hababam Sınıfı bu konudaki zaafını kullandığı için sürekli Kurtuluş Savaşı anılarını anlatmasıdır.

Film serisine göre öğretmenlerin öğrencilerinden bir diğer beklentisi ise öğrencilerin sınıfta ve okulda otorite olan öğretmenleri hiçbir koşul altında eleştirmemesi ve sorgulamamalarıdır. Örneğin; serinin üçüncü filminde Edebiyat Hocası Zühtü Hoca Hababam Sınıfı'nın bahçede oturup türkü söyleyerek kendisini eleştirmesine çok sert tepki verir ve sınıftaki öğrencileri cezalandırır. Zühtü Hoca bu konuda tek örnek değildir, Külyutmaz Necmi lakaplı Biyoloji Hocası da koyduğu kopya kuralını bir resimle eleştiren öğrencileri tokatlamaktan çekinmez.

1970-1980 yılları arasında çekilen ve yayımlanan bu film serisine bakarak öğretmenlerin öğrencilerden bir diğer beklentisi ise kendileri ders anlatmak ya da deney yapmak konusunda başarılı olmasalar da öğrencilerin yapılan sözlü ve yazılı sınavlarda başarılı olmalarıdır. Örneğin, Coğrafya Hocası'nın kulakları duymadığı halde ders anlatmakta ve sınıf disiplinini sağlama konusunda zorlanmaktadır. Ancak yine de arada sözlü sınav yapar ve yaptığı sözlü sınavda soruya

doğru cevap veren öğrencisini yanlış cevap verdiği gerekçesiyle azarlar. Bu duruma bir diğer örnek ise serinin 2. filminin sonunda Mahmut Hoca'nın yaptığı '*Bizler mükemmel eğitimciler değiliz, e öğrenciler de notlardan görüleceği üzere oldukça zayıflar*' itirafıdır.

4. Hababam Sınıfı film serisinde yansıtıldığı kadarıyla 1970-1980 yılları arasında öğrencilerin öğretmenlerinden beklentileri

Öğrenciler en azından Hababam Sınıfı öğrencilerinin öğretmenlerinden beklentileri 2 başlıkta toplanabilir. Bunlardan birincisi Hababam Sınıfı öğrencileri öğretmenlerin kendilerine karşı duyarlı olmalarını ve kendilerini önemsemelerini beklemektedirler. Örneğin, Boncuk lakaplı öğrencinin babası okul taksitini ödeyemeyince okul müdürü kendisinden okulu terk etmesini ister. Hababam Sınıfı'nın bu duruma bulduğu çözüm işe yaramayınca Mahmut Hoca işe el koyarak okul taksitini öder. Bu durumu öğrenen Hababam Sınıfı artık Mahmut Hoca'ya güvenmeye başlar ve diğer hocalara yapılan hababamlıkları Mahmut Hoca'ya yapmayı azaltırlar.

Bu dönem filmi serisine göre öğrencilerin öğretmenlerinden bir diğer beklentisi ise saygı ve kendilerini küçük düşüren fiziksel cezalara maruz kalmamaktır. Özel Çamlıca Lisesi'nde görev yapan öğretmenlerin büyük çoğunluğu Hababam Sınıfı'nı oluşturan öğrencilere hem diğer öğrencilere oranla yaramaz ve sınavlarda başarısız oldukları için hem de öğrencileri birey olarak görmedikleri için saygı duymazlar. Biraz bu yüzden biraz da geleneksel eğitim politikası ve sistemin getirdiği anlayış sebebiyle öğrencilere fiziksel ceza vermekten kaçınmazlar. Örneğin, film serisinde birçok sahnede öğrencilerin küçük-büyük bütün hataları için yemek yememe (açlık), tek ayak üzerinde durma ve tokat atma gibi geleneksel ve katı yöntemlerle cezalandırıldığı görülmektedir ve Hababam Sınıfı öğrencileri bu durumdan oldukça rahatsızdırlar.

5. Hababam Sınıfı film serisinde yansıtıldığı kadarıyla 1970-1980 yılları arasında öğretmenler ve öğrencilerin Türk eğitim politikası ve eğitim sistemine yönelik bakış açıları, eleştirileri ve belli başlı sorunlara yönelik çözüm önerileri

Hababam Sınıfı film serisinde sergilenen öğretmen davranışları ve öğretmenlerin genel olarak eğitim-öğretim sürecine yönelik tutumları incelenirse bu öğretmenlerin o dönemki eğitim politikası ve eğitim sistemine yönelik bakış açılarının olumsuz olduğu söylenebilir. Zira onlara göre öğretmenler az maaş ödenen, Milli Eğitim Bakanlığı'nca yaptıkları işe saygı gösterilmeyen (bakanlıkça okullara gönderilen müfettişler ne zaman isterlerse dersi bölüp sınıfta öğretmen varken öğrencilere soru sorabilirler) ve niteliksiz olduğu gibi eğitim-öğretimi sadece para ve okul taksiti olarak gören idareciler tarafından eleştirilen ve hatta işlerine son verilen değersiz bireylerdir. Buna ek olarak öğrenciler ve veliler tarafından da saygı görmemektedirler ve bunun sebebi büyük ölçüde o dönemki eğitim politikasıdır.

Hababam Sınıfı film serisinden hareketle özellikle filme adını veren öğrenci topluluğunun Türk eğitim politikası ve eğitim sistemine yönelik bakış açıları olumsuzdur. Zira filmlerin çekildiği yılların 1970-1980 yılları arasındaki eğitim politikasını yansıttığı düşünülürse o yıllarda öğrenciler zorla eğitim-öğretime tabi tutulan, eğitim kurumlarında otorite olarak bulunan kişilerce saygı görmeyen, bireysel farklılıkları göz ardı edilen ve son olarak da fiziksel ceza yöntemlerine maruz kalan bireylerdir. Ayrıca Hababam Sınıfı öğrencileri için o dönemki eğitim politikası ve eğitim sistemi onların eleştiri yapmalarına ve farklı düşüncelerine olanak tanımayan, büyük küçük bütün hatalarını cezalandıran öğretmenleri otorite olarak benimsetmeye çalışmaktadır. Sadece bu bile öğrencilerin o dönemki eğitim politikası ve eğitim sistemine olumsuz bakış açılarına temel olabilir.

Hababam Sınıfı film serisine göre 1970-1980 yılları arasındaki Türk eğitim politikası ve eğitim sisteminin 3 tane temel sorunu vardır. Bu sorunlardan birincisi öğretmen ve öğrenci arasındaki ilişkinin temelini saygı değil de otorite ilkesine dayanmasıdır. Örneğin, Kel Mahmut diğer Özel Çamlıca Lisesi öğretmenlerinin aksine öğrencilere otoritesini kabul ettirmek için önce onlara saygı duyduğunu ve her birini kendi tarzında önemseydiğini göstermiştir. Kel Mahmut'un öğrenciler üzerindeki otoritesi sadece kurallara değil aynı zamanda o ve öğrenciler arasındaki saygıya dayalı ilişkiye de bağlıdır. Kel Mahmut ile öğrenciler arasındaki bu ilişki hem o dönemki Türk eğitim politikası ve eğitim sistemine yönelik bir eleştiri hem de bir çözüm önerisidir.

Bu sorunlardan ikincisi eğitim sisteminin geleneksel bir eğitim felsefesini benimsemesi ve onun etrafında şekillendirilmesidir. Bu durumdan çoğunlukla öğrenciler rahatsız olsalar da bazı öğretmenlerin (Kel Mahmut ve Badi Ekrem) de rahatsız olduğu ortadadır. O yüzden ki Kel Mahmut Hababam Sınıfı öğrencileriyle daha çağdaş eğitim felsefeleri ilkeleri üzerinden iletişim kurmaya çalışmaktadır. Örneğin, öğrenciler Kel Mahmut'un branşı olan Tarih dersine yönelik bir tiyatro yani gösteri hazırlamak istediklerinde ve tarihi böyle de öğrenebileceklerini ifade ettiklerinde Kel Mahmut bu duruma itiraz etmemiştir. Bu o dönemki Türk eğitim politikası ve eğitim sisteminin geleneksel oluşunun hem idealist öğretmenler hem de öğrenciler tarafından bir sorun olarak algılandığının bir işaretidir ve film serisinde buna yönelik ciddi bir eleştiri getirilmiştir.

Bu sorunlardan üçüncüsü öğretmen ve öğrencilerin 1970-1980 yılları arasında yürürlükte olan eğitim politikası ve bu politikanın benimsediği eğitim sisteminin kendileri için sorun çözmekten uzak olduğunun bilincinde olmalarıdır. Hatta onlara göre asıl bu politika temelde eğitim öğretim sürecini sorunlu ve işlevsellikten uzak bir hale getirmektedir. Buna ek olarak Hababam Sınıfı öğrencilerine göre eğitim öğretim sürecine dahil olmak bir tercih olmalıdır zorunluluk değil, bu yüzden de öğrenciler kendi tercihi olmayan bu eğitim politikasını ve eğitim sistemini her sene sınıf tekrarı yaparak protesto etmektedirler. Ne yazık ki film serisinde bu sorunun çözümüne yönelik öğretmen ve öğrenciler tarafından herhangi bir çözüm önerisi getirilmemektedir, çözüm önerisi getirmek seyirciye bırakılmaktadır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Eğitim ve sinema toplumun ve hayatın içinden gelen; konularını, soru ve sorunlarını hayattan alan iki farklı disiplindir. Her ne kadar eğitim ve sinema farklı iki disiplin olsalar da bu iki disiplinin buldukları bir ortak nokta vardır: eğitim temalı dizi ve filmler. Hababam Sınıfı eğitim temalı bu filmlere örnektir ki, örnek olmakla beraber aynı zamanda Türk eğitim tarihinin en uzun soluklu ve en çok izlenen film serisi de olabilir. Çünkü birçok insanın kabul ettiği gibi 1970 ile 1980 yılları arasında çekilip gösterime girmiş olan Hababam Sınıfı film serisi bize bizi anlatan, çoğumuzun okul anılarını canlandıran ve eğitim sistemine ciddi bir eleştiri getiren, bir yerde bize ayna tutan filmlerdir.

Türk eğitim politikası (Bakioğlu ve Göktaş, 2019; Hamarat, 2019; İli, 2020; Tosun, 2021), eğitim sistemi (Çelikten ve diğerleri, 2019; İlğan, 2021; Neyişçi ve diğerleri, 2020; Saylık ve diğerleri, 2021), öğretmen ve öğrencilerin rolleri (Akpınar ve Ergin, 2005; Şirin, 2005; Ünsal, 2021) ve birbirlerinden beklentilerinin üzerine pek çok çalışma yapılmış ve yapılan bu çalışmalarda sorunlar ile sorunlara yönelik çözüm önerileri birden fazla kez ortaya konmuştur. Ancak eğitim politikası ve sinema arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmalar literatürde henüz yeni dönemde kendilerine yer

bulmaktadırlar. Buna ek olarak eğitim temalı filmler ve onların seyirciye ne anlatmak istediğine yönelik çalışmaların eksik ya da az oluşu da literatürde boşluk oluşturmaktadır.

Temalar incelendiğinde öğretmenler tarafından sorun olarak algılanan unsurlar öğrencilerin kurallara uymaması ve öğretmenlere saygı göstermemesi, ekonomik geçim sıkıntısı, sınavlarda başarısız olan öğrencilerin öğrenmeye karşı isteksizliği şeklinde sıralanabilir. Benzer şekilde öğrenciler tarafından sorun olarak algılanan unsurlar arasında da saygı ve o dönemin eğitim sisteminin öğrencilerde öğrenmeye karşı isteksizlik yaratması durumu vardır. Eğitim öğretim sürecine katılan her iki tarafın da birbirinden saygı beklemesi ama bu beklentinin karşılanmaması ve öğrenme sürecinin öğrenciler üzerinde heyecan yaratmaması öğrencilerce ilgili dönemde uygulanan eğitim politikasının bir sonucu olarak algılanmakta ve öğrencilerce *'okumak isteyeniyen parası olmadığı için kapının önüne koyuyorlar, okumak istemeyeni de zorla okutuyorlar.'* repliğiyle eleştirilmektedir.

Yapılan bu çalışma Türk eğitim ve sinema tarihinde önemli bir yeri olan Hababam Sınıfı film serisini felsefi ve eleştirel bir bakış açısıyla bütüncül olarak inceleyen ilk çalışmadır ve çalışmaya rehberlik eden araştırma soruları nitel araştırmanın doğasına uygundur. Bu çalışma kendisinden sonra bu alanda bu teknikle yapılabilecek diğer çalışmalara ışık tutabilir. Buna ek olarak çalışmanın veri setini oluşturan film serisinden hareketle ilgili dönemdeki öğretmen, öğrencilere ve Türk eğitim politikasına yönelik çıkarımlarda bulunulmuştur ki bu da aslında Türk eğitim politikasını oluşturan kişiler ve bu politikanın okullardaki aktif uygulayıcılar olanlar açısından önemlidir. Aynı zamanda yapılan bu çalışmayla *'öğretmenlik mesleğinin sinemada yansıtılma tarzı nedir?'* sorusuna cevap verilmeye çalışılmış ve bu durum hem soru hem de soruya verilen cevap açısından ilgili literatürde önem arz eden bir konudur. Son olarak da bu çalışmayla sinema gözünden bakarak öğrenci ve öğretmenlerin birbirinden beklentileri sinema perdesi üzerinden anlatılmaktadır ki bu da önemli ve yeni bir anlatım tarzıdır.

Bu çalışmanın bulgularından hareketle ilerleyen dönemlerde yapılabilecek çalışmalar da mevcuttur. Örneğin, Hayat Bilgisi adlı eğitim temalı dizi 2003 ile 2006 yılları arasında çekilmiş ve kendisine büyük bir seyirci kitlesi toplamıştır. Ancak bu dizinin ilgili dönemki eğitim politikasına yönelik bakış açısı henüz hiç incelenmemiştir. Sadece bu dizi değil eğitim temalı birçok dizi (Hayat Türküsü, Lise Defteri ve Yedi Güzel Adam) ve film (Okul, Sınav ve Öğretmen) araştırmacılara, eğitim politikacılarına ve eğitim politikalarının okul içindeki uygulayıcıları ve birinci dereceden etkilenenleri olan idareciler, öğretmenler ve öğrencilere eğitim sisteminde yer alan sorunları görmede ve çözümede yol gösterici olabilir.

Çalışma yalnızca 1970-1980 yılları arasında çekilen ve internet, DVD ve elektronik ortam üzerinden ulaşılabilen Hababam Sınıfı serisinin ilk 5 filmi içermektedir. Bu filmlerde Türk eğitim politikası ve eğitim sisteminin öğrenciler ve öğretmenler üzerindeki yansımalarına film serisinin ortaya serdiği sorunlar ve eleştiriler üzerinden dikkat çekilmiş, öğretmen ve öğrenci rolleri ve eğitimin bu paydaşlarının birbirlerinden olan beklentileri ile ilgili dönemin eğitim politikası ve eğitim sisteminin sorunlarına yönelik çözüm önerileri irdelenmiştir. Çalışma sadece bu 5 film ile sınırlıdır.

Etik Kurul Onayı: Yapılan bu çalışma etik kurul izni gerektirmemektedir, çünkü insan ve hayvana yönelik herhangi bir müdahale gerektirmeyen ve betimsel analiz yöntemi kullanılan nitel ve teorik bir çalışmadır.

Araştırmacıların Katkı Oranı: Bu çalışmada tek yazar olan Gözde Eken Taşkaya çalışmanın tüm aşamalarının

kendisi tarafından gerçekleştirildiğini beyan etmektedir.

Çatışma Beyanı: Bu çalışmada tek yazar olan Gözde Eken Taşkaya çalışmanın tek yazarı olduğu için herhangi bir potansiyel bir çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

References

- Akcan, E., & Polat, S. (2016). Eğitim konulu Türk filmlerinde öğretmen imajı: Öğretmen imajına tarihi bakış [Teacher image in Turkish films on education: A historical perspective on teacher image]. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 22(3), 293-320. <http://dx.doi.org/10.14527/kuey.2016.012>
- Akpınar, E., & Ergin, Ö. (2005). Yapılandırmacı kuramda fen öğretmeninin rolü [The role of science teacher in constructivist theory]. *İlköğretim Online*, 4(2), 55-64.
- Akyürek, M. İ. (2020). Uzaktan eğitim: Bir alanyazın taraması [Distance education: A literature review]. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 1-9.
- Available Light Advisory. (2012). Integrating film into education–Advocacy report.
- Altan, M. (2016). *Öğretmenliğe Dair: filmler ve öğretmenler [On Teaching: movies and teachers]*. Pegem Akademi.
- Aronson, B. A., Banda, R., Johnson, A., Kelly, M., Radina, R., Reyes, G., ... & Wronowski, M. (2020). The social justice teaching collaborative: A collective turn towards critical teacher education. *Journal of Curriculum Studies Research*, 2(2), 21-39. <https://doi.org/10.46303/jcsr.2020.8>
- Bakioğlu, A., & Göktaş, E. (2019). Eğitim Politikası Bağlamında İşbirlikli ve Geleneksel Öğrenme Yöntemlerinin Tutuma Etkisinin Meta Analizi [Meta-Analysis of the Attitude Effect of Cooperative and Traditional Learning Methods in the Context of Education Policy]. *Journal of Theoretical Educational Science*, 12(3), 1013-1043. : <http://dx.doi.org/10.30831/akukeg.454886>
- Birkök, M. C. (2008). Bir toplumsallaştırma aracı olarak eğitimde alternative medya kullanımı: Sinema filmleri [The use of alternative media in education as a socialization tool: Motion pictures]. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(2), 1-12. <https://doi.org/10.14687/ijhs.v5i2.574>
- Blasco, P. G., Moreto, G., Blasco, M. G., Levites, M. R., & Janaudis, M. A. (2015). Education through Movies: Improving teaching skills and fostering reflection among students and teachers. *Journal for Learning through the Arts*, 11(1), n1.
- Bozkurt, B. (2011). Türkiye'de "milli şef" dönemi CHP politikalarının eğitim sistemine etkileri üzerine bir değerlendirme [An evaluation on the effects of the "national chief" period CHP policies on the education system in Turkey]. *Belgi*, 2(2).
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2016). *Nitel araştırmalar. Bilimsel Araştırma Yöntemleri [Qualitative research. Scientific Research Methods]*. (Onbirinci Baskı). Pegem A. Yayıncılık.
- Choi, J. A. (2009). Reading educational philosophies in Freedom Writers. *The Clearing House: A Journal of Educational Strategies, Issues and Ideas*, 82(5), 244-248. <https://doi.org/10.3200/TCHS.82.5.244-248>
- Clapton, W. (2015) Pedagogy and pop culture: pop culture as teaching tool and assessment practice. Retrieved from <https://www.e-ir.info/2015/06/23/pedagogy-and-pop-culture-popculture-as-teaching-tool-and-assessment-practice/> accessed 10/20/2022
- Çak, Ö. (2020). *Türk sinemasında öğretmen imajı ve öğretmenlik mesleğinin tarihsel süreç içerisinde dönüşümü [The image of the teacher in Turkish cinema and the transformation of the teaching profession*

- in the historical process*]. [Unpublished master's thesis]. Ankara Hacı Bayram Veli University, Graduate School of Education, Ankara.
- Çelikten, M., Ayyıldız, K., & Çelikten, Y. Y. (2019). Türk eğitim sisteminin örgüt yapısı: Denetim ve merkezileşme [Turkish education system's organizational structure: Control and centralization]. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 13(19), 2847-2866. <https://doi.org/10.26466/opus.607124>
- Dalton, M. M., & Linder, L. R. (2008). *Teacher TV: Sixty Years of Teachers on Television*. New York: Peter Lang Publishing.
- Dark, M. L. (2005). Using science fiction movies in introductory physics. *The Physics Teacher*, 43, 463-465. <https://doi.org/10.1119/1.2060648>
- Edelman, R. (1983). "Teachers in the Movies." *American Educator: The Professional Journal of the American Federation of Teachers*, 7(3), 26-31. Retrieved from: <https://eric.ed.gov/?id=EJ286187>
- Efendioğlu, E. (2013). *Türk sinemasında öğretmen imajı [Teacher image in Turkish cinema]*. [Unpublished master's thesis]. Yeditepe University, Social Sciences Institute, İstanbul.
- Farhi, A. (1999). Hollywood goes to school recognizing the superteacher myth in film. *The Clearing House*, 72(3), 157-159. <https://doi.org/10.1080/00098659909599618>
- Fisher, R., Harris, A. & Jarvis, C. (2008). *Education in Popular Culture: Tell Tales on Teachers and Learners*. Abingdon, England: Routledge Print.
- García, J. (2015). Learning from bad teachers: The neoliberal agenda for education in popular media. *Critical Education*, 6(13). <https://doi.org/10.14288/ce.v6i13.184935>
- Giroux, H. A. (2008). Hollywood film as public pedagogy: Education in the crossfire. *Afterimage*, 35(5), 7. <https://doi.org/10.1525/aft.2008.35.5.7>
- Grant, P. A. (2002). Using popular films to challenge preservice teachers' beliefs about teaching in urban schools. *Urban education*, 37(1), 77-95. <https://doi.org/10.1177/0042085902371006>
- Güçhan, G. (1992). *Toplumsal değişim ve Türk sineması : Kente göç eden insanın Türk sinemasında değişen profili [Social change and Turkish cinema: The changing profile of the people who migrates to the city in Turkish cinema]*. İmge Kitabevi Publications.
- Hamarat, E. (2019). 21. yüzyıl becerileri odağında Türkiye'nin eğitim politikaları [Turkey's education policies with a focus on 21st century skills]. SETA Analiz.
- İlğan, A. (2021). Öğretmenlerin mesleki gelişimi üzerine kavramsal bir çerçeve ve Türk eğitim sistemi için çıkarımlar [A conceptual framework on the professional development of teachers and implications for the Turkish education system]. *Yaşadıkça Eğitim*, 35(1), 256-280. <https://doi.org/10.33308/26674874.2021351225>
- İli, K. (2020). *Göçmenlerle ilgili eğitim politikaları: Türkiye ve Almanya örneği [Educational policies regarding immigrants: The case of Türkiye and Germany]*. [Unpublished doctoral dissertation]. Hacettepe University, Educational Sciences Institute, Ankara.
- Kalender, S. (2023). *Türk eğitim sisteminde eğitim arzı ve eğitim talebine ilişkin sorunlar ve çözüm önerileri [Problems and solution offers regarding education supply and education demand in the Turkish education system]*. [Unpublished doctoral dissertation]. Aydın Adnan Menderes University, Sosyal Sciences Institute, Aydın.
- Kontaş, H. (2016). The effect of an education-themed movie on the academic motivation of teacher candidates and their attitude towards teaching profession. *Journal of Education and Training Studies*, 4(6), 93-103. <https://doi.org/10.11114/jets.v4i6.1483>

- Laprise, S., & Winrich, C. (2010). The impact of science fiction films on student interest in science. *Journal of College Science Teaching*, 40(2), 45. Retrieved from: https://my.nsta.org/resource/?id=10.2505/4/jcst10_040_02_45
- Özdemir, F. & Kaplan, A. (2017). Öğretmen adaylarının bakış açısından Türk eğitim sisteminin sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri [Turkish education system's problems from the perspective of teacher candidates and solutions for these problems]. *Turkish Studies*, 12(28), 577-592. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies>
- Paul, D. G. (2001). "The Blackboard Jungle: Critically Interrogating Hollywood's Vision of the Urban Classroom." *Multicultural Review*, 10(1), 20-27, 58-60. Retrieved from: <https://eric.ed.gov/?id=EJ624205>
- Resnick, D. (2008). Life in an unjust community: A Hollywood view of high school moral life. *Journal of Moral Education*, 37(1), 99-113. <https://doi.org/10.1080/03057240701803718>
- Saylık, A., Saylık, N., & Sağlam, A. (2021). Eğitimcilerin gözünden Türk eğitim sistemi: Bir metafor çalışması [Turkish education system through the educators' eyes: A metaphor study]. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 522-546. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.919424>
- Scognamillo, G. (2003). *Türk Sinema Tarihi [Turkish Cinema History]*. İstanbul: Kabalcı Publications.
- Şimşek, H., & Yıldırım, A. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri [Qualitative research methods in the social sciences]*. Seçkin Publications.
- Şirin, H. (2005). Öğrencilerin sosyal sorumluluklarının geliştirilmesinde öğretmenlerin rolü [The role of teachers in the recultivation of students' social responsibilities.]. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1). Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/gefad/issue/6757/90883>
- Taşdemir, M. (2015). Öğretmen adaylarının Türk milli eğitim sistemi üzerine algıladıkları sorunlar [The problems perceived by teacher candidates on the Turkish national education system]. *Turkish Studies*, 10(7), 881-898. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7898>
- Tezcan, M. (1994). Toplumsal Yaşantımızda Sinema ve Halk Eğitimindeki Rolü [Cinema in Our Social Life and Its Role in Public Education]. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(3), 171-204. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000387
- Topakoğlu, İ., & Canlı, S. (2022). Sinema ve Öğretmen İmajı: Türk Filmlerinin Kadın ve Erkek Öğretmen İmajı Açısından İncelenmesi [Cinema and Teacher Image: Examining Turkish Films in Terms of Female and Male Teacher Image]. *Başkent University Journal of Education*, 9(1), 48-63.
- Tosun, F. Ç. (2021). Türk eğitim politikalarında sosyal adalet ve eşitlik [Social justice and equality in Turkish education policies]. *Anadolu University Journal of Education Faculty*, 5(3), 348-368. <https://doi.org/10.34056/aujef.910415>
- Ünsal, S. (2021). Öğretmenlik mesleğinin tanımı, önemi ve öğretmenlerin değişen rolleri üzerine nitel betimsel bir araştırma [A qualitative descriptive research on the definition and importance of the teaching profession and the changing roles of teachers]. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(42), 1481-1504. <https://doi.org/10.46928/iticusbe.956111>
- Yalanız, Y. (2018). Sinemaya konu olan eğitim sistemlerinin örgütsel ve yönetsel sorunları [Organizational and administrative problems of education systems that are mentioned in cinema]. *TRT Akademi*, 3(5), 140-162.
- Yapıcı, M. (2011). Eğitim ve yabancılaşma [Education and alienation]. *Journal of Human Sciences*, 8(1). Retrieved from: <https://www.j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/view/98/97>

-
- Yıldırım, N., Tüzel, M. & Yıldırım, V.Y. (2016). Aamir Khan filmlerinin eğitimsel açıdan incelenmesi: 3 Idiots (3 Aptal) ve Taare Zameen Par (Her Çocuk Özeldir) üzerine nitel bir değerlendirme [An educational analysis of Aamir Khan's films: A qualitative evaluation of 3 Idiots (3 Stupid) and Taare Zameen Par (Every Child Is Special)]. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 36, 210-244.
- Yurdigül, A. (2014). Eğitim olgusunun sinematografik anlatıdaki yeri üzerine bir yaklaşım denemesi ("Bal" filmi örneği) [an approach experiment on the place of education in cinematographic narration ("Honey" movie example)]. *Ekev Akademi Dergisi*, (60), 487-502.
- Yüksel, N. A. (2015). Kültürel bir ürün olarak Türkiye'de sinema filmlerinde okul, öğretmen ve öğrenci temsilleri [School, teacher and student representations in cinema films in Turkey as a cultural product]. *Global Media Journal TR Edition*, 6(11), s. 1-17.